

Verslag van de 281ste vergadering van The Dickens Fellowship Haarlem Branch.

In een rechtzinnig Wapen van Kennemerland verzamelden zich 29 leden. Omdat wij weer op de bovenverdieping terecht zijn gekomen moeten er stoelen aangesleept worden. Op de begane grond klinkt rumoer als daar stoelen worden onteigend; altijd vervelend maar prioriteiten dienen te worden gesteld, ook in Het Wapen van Kennemerland, en het was voor een goed doel moeten ze maar denken. De president is buitengaats en ook de penningmeester ontbreekt. Hij is ergens “best man” bij een huwelijk. Waarom trouwlustigen niet eerst de website van de Haarlem Branch raadplegen alvorens een datum te plannen blijft een raadsel. De secretaris is er wel want anders zou het te gortig worden. De editor kondigt aan dat het volgende nummer van The Dutch Dickensian in december verschijnt.

Daarop geeft de secretaris het woord aan ons medelid de heer Tissot van Patot die het vanmiddag zal hebben over de relatie tussen Dickens en Wilkie Collins.

Het is dit jaar 200 jaar geleden dat Wilkie Collins werd geboren. Hij overleed in 1889 en werd dus 65 jaar. Dat is nog een hele leeftijd als je bedenkt dat hij ziekelijk was en altijd wel aan een kwaal leed: “there is a pain somewhere in the room”, zou Mrs. Gradgrind zeggen.

Spreker vond in de Nederlandse en Belgische pers 60 aankondigingen van zijn overlijden. Soms werd er uitgebreid bij stilgestaan en soms ging het maar om twee regels; maar toch, de aandacht was er.

Hij heeft het over een vriendschap van wel 24 jaar tussen Collins en Dickens. Naast het samen schrijven speelde zij ook samen in de zelfde toneel groep. Daar was het ook dat zij aan elkaar werden voorgesteld door een wederzijdse vriend, Augustus Egg. De toneelstukken waar zij in speelden werden ook wel opgevoerd bij Edward Bulwer-Lytton thuis. Spreker noemt hem de man van de ellenlange maar spannende romans. Maar hij was natuurlijk ook de man die Dickens adviseerde diens vrouw gedwongen te laten opnemen; iets dat overigens nooit werkelijkheid werd.

Tissot van Patot gaat verder in op de toneelstukken waar beiden een rol in speelden. Heel bekend is natuurlijk “The Lighthouse” dat zich afspeelt in de vuurtoren van Eddystone, gelegen in buurt van Plymouth. Spreker is er wezen kijken maar de ruimte in deze vuurtoren is veel te klein voor de hele cast. In het originele manuscript staan veel correcties en het lijkt waarschijnlijk dat die van Dickens zijn. Zoals ook al in de uitnodiging stond heeft spreker zich verdiept in zeven verschillende versies van “The Lighthouse” en daar ook over gepubliceerd in een doorwrocht werk.

Een ander toneelstuk, “The Frozen Deep”, was geen groot succes. Mede omdat een aantal Eskimo’s beweerden dat er onder de bemanning van de Franklin Expedition, die allen om het leven kwamen, sprake was geweest van kannibalisme. Dat bericht bracht in Engeland een grote schok te weeg.

Verschillende mensen, waaronder Dickens, haasten zich te stellen dat zo iets onmogelijk kon voorkomen onder Engelse gentlemen. Het stuk werd ook hier opgevoerd en wel onder de titel “In ’t IJs geklemd”, vertaald door ene L.J. Westrik waarvan daarna nooit meer iets is gehoord. Er ging wel een gerucht dat hij naar Indie zou zijn gegaan maar dat is nooit duidelijk geworden. Dickens schreef ooit eens: “going to the colonies is like falling of a cliff”, met andere woorden je bent volledig uit beeld.

Een ander toneelstuk dat Collins samen met Dickens schreef was “No Thoroughfare”, gebaseerd op Coram’s Orphanage. De gebouwen zijn verdwenen maar de locatie in Londen heet nog steeds Coram’s Fields. Dickens laat in “Little Dorrit” Tattycoram er vandaan komen. Het weeshuis had overigens een goede naam en dat wilde iets zeggen in die tijd. Het stuk werd ook hier opgevoerd, in Amsterdam zelfs zeven keer. Met onder meer mevrouw Kleine-Gartman in de cast. Inderdaad, van het Kleine-Gartmanplantsoen. Net nadat wij dat met gepast enthousiasme hebben vastgesteld dempt spreker dit met de opmerking dat in die tijd het beroep van actrice als laag werd gezien.

Collins ging ook samen met Dickens op reis en ging, ook vergezeld door Augustus Egg, naar Zwitserland en Italië.

Tissot van Patot laat ons veel lichtbeelden zien, niet alleen van Collins en Dickens maar ook van Collins’ vader en van zijn broer, die een begenadigd schilder was.

Wilkie Collins wordt nog steeds in Engeland gelezen (en hier waarschijnlijk ook), hoewel het doorgaans de bekende werken zijn als “The Moonstone” en “The Woman in White”. Deze zijn ook nog steeds in de goedkope pocket series van Penguin en Wordsworth verkrijgbaar. In vroeger tijden heeft hier uitgeverij Belinfante alles van Collins uitgegeven. Interessant is ook dat Collins recensies schreef over het uit het Nederlands vertaalde werk van de Vlaming Hendrik Conscience.

Er zijn veel biografieën over Collins geschreven en zelfs een scriptie.

Spreker vertelt nog een aardige anecdote. Koningin Sophie (1818-1877) ging ooit voor een bezoek naar Londen en dineerde daar bij John Lothrop Motley (1814-1877). Bij dit diner waren ook Dickens en Collins aanwezig. Het vond plaatst in februari 1870, dus vijf maanden voor de dood Dickens.

Tissot van Patot gaat daarna nog in op een aantal vragen zoals de copyright perikelen die ook bij Collins speelden. Die werden in Europa pas definitief in 1930 opgelost en in Amerika pas in 1970. Ook het gecompliceerde familieleven van Collins, die er twee gezinnen op nahield en toch niet getrouwd was, krijgt nog aandacht.

De secretaris dankt spreker die aangeeft nog meer materiaal te hebben maar de soep staat al op tafel en dus wordt alles verbannen naar het tafelgesprek.

Dan realiseert de secretaris zich dat de heer Ter Heyne nooit het examen heeft afgelegd. Hij viel al op door zijn geforceerd onbekommerd gedrag en dacht er zo mee weg te komen. Na wat aanmoedigingen weet hij toch dat The Leather Bottle in Cobham staat.

Waarna de secretaris de bijeenkomst besluit met de opmerking dat het weer ouderwets was en dat de bediening ook deze keer snel en goed was.